

Ministry of
Social Affairs and Health

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2024–2027

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

- Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Ensimmäiset sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023–2026 julkaistiin joulukuussa 2022
- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Valtakunnallisissa tavoitteissa määritellään tavoitteet esimerkiksi tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiselle, hyvinvointialueiden väliselle yhteistyölle, sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämiseksi sekä alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiselle.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaisia valtakunnallisia tavoitteita ollaan täsmentämässä hallitusohjelman kirjausten pohjalta.
- Varsinaisiin tavoitteisiin tehdään hallitusohjelman kannalta välttämättömät muutokset. Samalla laajempaa julkaisudokumenttia ja tavoitteiden kuvailuja tiivistetään sekä tavoitteiden mittareita tarkennetaan.
- Uudet täsmennetyt tavoitteet ovat vuosille 2024–2027 ja astuvat voimaan tämän hetkisen suunnitelman mukaan tammikuussa 2024 (julkaisu 15.1.2024).

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden muoto ja rakenne

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2024–2027

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tavoitteita 2024–2027 on yhteensä kymmenen ja ne on ryhmitelty neljän periaatteen alle
- Periaatteet havainnollistavat ja selkeyttävät tavoitteiden keskeisiä teemoja
- Jokaiselle tavoitteelle kirjataan tausta ja tarkoitus sekä asetetaan mittarit, joiden avulla tavoitteen toteutumista seurataan

Yhdenvertaisuus

1. Selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät peruspalvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista

Tavoitteen tausta ja tarkoitus	Tavoitteen mittaus ja seuranta
<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä turvaa yhdenvertaiset, laadukkaat, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut koko väestölle. Tämä edellyttää selkeämpää rakennetta, jossa ennaltaehkäisevät sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävät palvelut, perustason palvelut ja erityistason palvelut muodostavat vaikuttavan ja kustannusvaikuttavan kokonaisuuden.</p> <p>Kaikki asiakasryhmät saavat laadukkaita, vaikuttavia ja tarpeensa mukaisia sosiaali- ja terveyspalveluja oikea-aikaisesti ja oikeassa paikassa asuinpaikasta riippumatta. Palvelujen ja palveluprosessin tarkoituksenmukainen yhteistyö ja työnjako sekä toimiva palveluverkko ja palvelujen käyttäjä- ja elämäntilannekohtainen kohdentuminen tukevat toiminnan vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Väestön omaa toimijuutta, tietoisuutta ja oman elämän osallisuutta hyvinvointiin, terveyteen sekä työ- ja toimintakykyyn liittyvissä asioissa vahvistetaan osana selkeämpää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää.</p> <p>Palvelujen saatavuus ja hoitoon pääsy vaihtelevat sosiaali- ja terveyspalveluissa koko maassa ja koronapandemia sekä sote-henkilöstön saatavuuden haasteet ovat lisänneet entisestään hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkoja. Sosiaali- ja terveydenhuollon haasteisiin vastannaisiksi palveluiden painopistettä on siirrettävä palvelujärjestelmää eniten kuormittavista palveluista kohti peruspalveluiden vahvistamista. Perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen tulisi olla jokaisen saavutettavissa oikea-aikaisesti ja laadukkaasti. Nopeammalla palveluihin pääsyyllä voidaan ehkäistä ongelmien kasautumista ja pitkittymistä sekä vähentää erityistason palveluiden tarvetta. Hoitoon pääsyn viivästyminen voi pahentaa asiakkaan tilannetta ja monimutkaistaa monien terveysongelmien hoitoa ja näin lisätä kustannuksia.</p> <p>Sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovittamisella tavoitellaan palvelujen sujuvuuden, jatkuvuuden ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyön lisäämistä. Yhteensovitetuissa sosiaali- ja terveyspalveluissa palvelut toteutuvat asiakkaan tarpeen mukaisesti oikea-aikaisesti ja sujuvasti. Pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhteistyön kautta voidaan varmistaa laadukkaat ensihotopalvelut. Digitaalissa palveluissa hyödynnetään silloin kun se on mahdollista ja hoidon / palvelun kannalta tarkoituksenmukaista ja turvallista. Tiedonhallinta ja tietojärjestelmät tukevat sosiaali- ja terveyspalvelujen saumattomia ja asiakaslähtöisiä toteuttamista.</p>	<p>Saatavuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 14 pv hoidon tarpeen arvioinnista, (%) toteutuneista käynneistä (ind.) Erikoissairaanhoidon yli 6 kk odotaneet / 10 000 asukasta (ind.) Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, yli 90 vrk odotaneet %, psykiatrian erikoisalat yhteensä (ind.) <p>Jatkuvuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Perustason sosiaali- ja terveydenhuollon jatkuvuutta kehitetään pitkäaikaiseen ja henkilökohtaiseen hoito- ja palvelusuhteeseen perustuen¹ (THL:n arvio) <p>Yhteensovittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Niiden kotihoidon 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus, joilla päivystyksenä alkaneita sairaalajaksoja, % vastaavan ikäisistä kotihoidon asiakkaita (ind. 5028)

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2024–2027

Yhdenvertaisuus

1. Selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät perustason palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista.

2. Sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset.

Kustannusvaikuttavuus

3. Toiminta on taloudellisesti kestäväää ja kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palveluntarpeen kasvuun.

4. Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa painotetaan vaikuttavuusperustaisuutta.

Yhteistyö

5. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet, joissa painottuu ennaltaehkäisy.

6. Joustava ja kriisinkestävä palvelujärjestelmä turvaa väestön terveyttä, hyvinvointia ja riittävää toimeentuloa koko maassa.

7. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

Tieto

8. Palvelujärjestelmän sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu.

9. Kansallisesti ja yhteistyöalueilla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asukaslähtöistä toiminnan uudistamista.

Yhdenvertaisuus

Vanha tavoite

Palvelujen laatu
paranee

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten

2. Erityisesti perustason palvelujen toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy

3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä

Muutos

Tavoitteet 1-3 edistävät sote-uudistuksen tavoitteeksi asetettua yhdenvertaisuutta (ml. saatavuutta ja laatua), jonka vuoksi yhdenvertaisuus lisätty jo periaatteeseen.

Vanha (lainsäädännön kanssa toisteinen) tavoite korvattu uudella, palvelureformiin liittyvällä tavoitteella.

”Integraatio” korvattu yhteensovittamisella. ”Erityisesti” otettu pois epämääräisyyden vuoksi. Sana ”toimintavarmuus” otettu pois, koska toisteinen varautumistavoitteen kanssa.

Vanha tavoite korvattu uudella, STM konsernistrategian mukainen tavoite

Uusi tavoite

Yhdenvertaisuus

1. Selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät perustason palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista.

2. Sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset.

1. Selkeää palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät peruspalvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä turvaa yhdenvertaiset, laadukkaat, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut koko väestölle. Tämä edellyttää selkeämpää rakennetta, jossa ennaltaehkäisevät sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävät palvelut, perustason palvelut ja erityistason palvelut muodostavat vaikuttavan ja kustannusvaikuttavan kokonaisuuden.

Kaikki asiakasryhmät saavat laadukkaita, vaikuttavia ja tarpeensa mukaisia sosiaali- ja terveystalv palveluja oikea-aikaisesti ja oikeassa paikassa asuinpaikasta riippumatta. Palvelujen ja palveluprosessien tarkoituksenmukainen yhteistyö ja työnjako sekä toimiva palveluverkko ja palvelujen käyttäjä- ja elämäntilanelähtöinen kohdentuminen tukevat toiminnan vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Väestön omaa toimijuutta, tietoisuutta ja oman elämän osallisuutta hyvinvointiin, terveyteen sekä työ- ja toimintakykyyn liittyvissä asioissa vahvistetaan osana selkeämpää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää.

Palvelujen saatavuus ja hoitoon pääsy vaihtelevat sosiaali- ja terveystalv palveluissa koko maassa ja koronapandemia sekä sote-henkilöstön saatavuuden haasteet ovat lisänneet entisestään hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon haasteisiin vastaamiseksi palveluiden painopistettä on siirrettävä palvelujärjestelmää eniten kuormittavista palveluista kohti peruspalveluiden vahvistamista. Perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen tulisi olla jokaisen saavutettavissa oikea-aikaisesti ja laadukkaasti. Nopeammalla palveluihin pääsyllä voidaan ehkäistä ongelmien kasautumista ja pitkittymistä sekä vähentää erityistason palveluiden tarvetta. Hoitoon pääsyn viivästyminen voi pahentaa asiakkaan tilannetta ja monimutkaistaa monien terveystalv ongelmien hoitoa ja näin lisätä kustannuksia.

Sosiaali- ja terveystalv palvelujen yhteensovittamisella tavoitellaan palvelujen sujuvuuden, jatkuvuuden ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyön lisäämistä. Pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhteistyön kautta voidaan varmistaa laadukkaat ensihoitopalvelut. Digitaalisia palveluja hyödynnetään silloin kun se on mahdollista ja hoidon tai palvelun kannalta tarkoituksenmukaista ja turvallista. Tiedonhallinta ja tietojärjestelmät tukevat sosiaali- ja terveystalv palvelujen saumatonta ja asiakaslähtöistä toteuttamista.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

Saatavuus

- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon kiireettömään hoitoon pääsyn 14 vuorokauden enimmäisajan toteutuminen eri ammattiryhmien osalta, % hoitoonpääsykäynneistä (THL Avohilmo)
- Erikoissairaanhoidon yli 6 kk odottaneet / 10 000 asukasta (ind.)
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, yli 90 vrk odottaneet %, psykiatrian erikoisalat yhteensä (ind.)

Jatkuvuus

- Perustason sosiaali- ja terveydenhuollon jatkuvuutta kehitetään pitkäaikaiseen ja henkilökohtaiseen hoito- ja palvelusuhteeseen perustuen¹ (THL:n arvio)

Yhteensovittaminen

- Niiden kotihoidon 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus, joilla päivystyksenä alkaneita sairaalajaksoja, % vastaavan ikäisistä kotihoidon asiakkaista (ind. 5028)

2. Sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveysalan osaavan henkilöstön vaje uhkaa sote-palveluiden saatavuutta koko maassa nyt ja tulevaisuudessa. Ilman osaavaa henkilöstöä sosiaali- ja terveyspalveluja ei voida järjestää yhdenvertaisesti ja riittävästi. Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa asiakkaille hyvinvointia.

Henkilöstövajeen ratkaisemiseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimatarpeen kattamiseksi tarvitaan monenlaisia Hyvän työn –ohjelman viitoittamia alueellisia ja kansallisia toimia:

- Koulutusmäärien lisääminen ja koulutuksen rakenteiden kehittäminen
- Veto- ja pitovoiman tukeminen
- Henkilöstön työnjaon selkeyttäminen
- Tehtävien vähentäminen
- Rekrytoinnin laajentaminen
- Tietopohja ja ennakointi

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- **Hyvän työn ohjelman ja henkilöstökertomuksen** tiedot koko henkilöstön sekä suurimpien ammattiryhmien osalta, mm:
 - Henkilötyövuosien lukumäärä
 - Henkilöstön ikärakenne
 - Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus
 - Sairauspoissaolot
 - Henkilöstön osaamisen kehittäminen / koulutuspäivät
 - Keskeisimmät henkilöstövajeet

Kustannusvaikuttavuus

Vanha tavoite

Lisätään toiminnan vaikuttavuutta

4. Toiminta on taloudellisesti kestävä

5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön

6. Palvelujen kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus

Muutos

Tulkinnanvarainen vaikuttavuus-sana korvattu kustannusvaikuttavuudella, tavoitteiden 4-6 ja niihin liittyvän ohjauksen konkretisoimiseksi.

Tavoite 4 konkretisoitu tavoitteen 5 alkuosalla. Yleinen talouden kestävyden tulee rahoitusjärjestelmästä. Lisätty sosiaalinen kestävyys.

Vanhan tavoitteen alkuosa on sisällytetty uuteen tavoitteeseen 1. Jälkimmäinen osa toistuu tässä muuttumattomana.

Ei tarpeen tarkentaa kansallinen ja alueellinen, etenkin koska tavoitteet tarkoitettu alueille. Johtaminen lisätty HO:n pohjalta.

Uusi tavoite

Kustannusvaikuttavuus

3. Toiminta on taloudellisesti kestävä ja kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palveluntarpeen kasvuun.

4. Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa painotetaan vaikuttavuusperustaisuutta.

3. Toiminta on taloudellisesti kestävä ja kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palveluntarpeen kasvuun

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Hyvinvointialueiden rahoitus muodostaa reilun neljänneksen valtion budjetista, joten sote-sektorin tuottavuustoimilla on merkittävä vaikutus julkisen talouden kestävyteen. Väestön ikääntyminen ja matala syntyvyys heikentävät huoltosuhdetta, mikä haastaa hyvinvointivaltion rahoituspohjaa.

Rahoitusmallin kannustavuuteen ja ohjaavuuteen tähtäävät rakenteelliset muutokset tehdään hallitusti ja ennakoitavasti. Tämän takia hyvinvointialueiden rahoitusmalli säilyy ennallaan vuosina 2023–2025. Laskennalliseen rahoitusmalliin ja julkisen talouden finanssipoliittisiin tavoitteisiin **sisältyy** tavoite kustannusten nousun hillinnästä. Julkisen talouden **kestävyys** turvaa laadukkaat palvelut myös tuleville sukupolville.

Hyvinvointialueiden tulisi pysyä annetussa rahoitusraamissa ja toimia normaalirahoituksella. Mikäli julkisen talouden tasapainottaminen ei edisty finanssipoliittisten tavoitteiden ja laskennallisen rahoitusmallin mukaisesti, hyvinvointialueiden on valmisteltava lisäsopeutustoimia turvaten samalla perustuslain turvaamat riittävät ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Kansallinen terveysterveysindeksi (THL ja Kela, sisältää sairastavuuden yleisindeksin, sairausryhmittäiset osaindeksit ja työkyvyttömyysindeksin)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista (THL:n arvio)
- Kertynyt yli- / alijäämä, **euroa / asukas** (ind.)
- Vuosikate, % poistoista (ind. 465)
- Laskennallisen rahoituksen suhde hyvinvointialueen nettokäyttökustannuksiin (THL:n arvio)
- Sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannukset yhteensä, **euroa / asukas** (ind. 5956)

4. Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa painotetaan vaikuttavuusperustaisuutta

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollossa vaikuttavuus on toiminnalla aikaansaatu positiivinen tai tavoiteltu muutos ihmisten terveydentilassa, toimintakyvyssä tai hyvinvoinnissa. Palveluiden tulee olla vaikuttavia sekä yksilön että väestön ja yhteiskunnan kannalta.

Vaikuttavuusperustaisen ohjauksen ja johtamisen tavoitteena on **varmistaa** palvelurakenne, **palveluvalikoima ja toimintatavat**, jotka palvelevat väestön hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä mahdollisimman hyvin **huomioiden käytettävissä olevat resurssit**.

Jotta palvelut ja muut toimet on mahdollista suunnata tarkoituksenmukaisesti, **tarvitaan jatkuvaa toimintojen ja menetelmien arviointia sekä päivittyvää tietopohjaa palveluiden ja käytettävien menetelmien vaikutuksista ja niiden aikaansaamiseksi vaadituista tarvittavista resursseista - siis vaikuttavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta**. Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan vaikuttavuustietoa vasten **sekä kansallisella että alueellisella tasolla**. Vaikuttavuusperusteiseen ohjaamiseen ja johtamiseen kehitetään uudentyypisiä malleja.

Ennaltaehkäisevät toimet ovat välttämättömiä väestön hyvinvoinnin, terveyden, yhdenvertaisuuden ja toimintakyvyn edistämiseksi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kestävyydelle ja kustannusten kasvun hillitsemiseksi.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Vaikuttavuuden mittareiden hyödyntämisen kehittyminen hyvinvointialueiden sisäisessä ohjauksessa (THL:n arvio, konsultoiden kansallista vaikuttavuuskeskusta)
- Asiakas- ja potilasturvallisuusmittareita on otettu **riittävästi** käyttöön hyvinvointialueella (THL:n arvio, konsultoiden kansallista asiakas- ja potilasturvallisuuskeskusta)
- Työote-toimintamalli on käytössä erikoissairaanhoidon ja työterveyshuollon välisessä yhteistyössä vähintään 10 eri sairausryhmän osalta (TTL:n arvio)

Yhteistyö

Vanha tavoite

Sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa

7.

Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt

8.

Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen

9.

Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

Muutos

Tavoitteen muotoilua tiivistetty

Ei muutosta, perusteluissa korostetaan YTA-yhteistyötä ja yhteensovitusta TE24 ja sotun kanssa

Tavoitteen muotoilua pyydetty muokkaamaan; toistaiseksi kopioitu palvelureformin tavoite; perusteluissa korostuu viiden YTAn malli ja tilannekuvatyö

Ei muutosta

Uusi tavoite

Yhteistyö

5. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet, joissa painottuu ennaltaehkäisy.

6. Joustava ja kriisinkestävä palvelujärjestelmä turvaa väestön terveyttä, hyvinvointia ja riittävää toimeentuloa koko maassa.

7. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

5. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet, joissa painottuu ennaltaehkäisy

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Hyvinvointialueilla ja kunnilla sekä muilla toimijoilla on useita yhdyspintoja, joissa yhteistyörakenteet ja yhteiset toimintakäytännöt mahdollistavat vaikuttavan yhteistyön terveyden, **yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon**, työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä palvelujen järjestämisessä.

Ennaltaehkäisevää työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja yhteistyössä toimijoiden, kuten kuntien, yritysten, työterveyshuollon ja kolmannen sektorin kanssa. Painopistettä siirretään korjaavista toimista kohti vaikuttavaa ennaltaehkäisyä, varhaisen vaiheen tukea sekä digitalisaatiota.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyössä tarvitaan toimijoiden laajaa **ja monialaista yhteistyötä**, alueellisia yhteistyörakenteita ja yhteisesti sovittuja toimintakäytänteitä. **Eri osa-alueita edistetään kokonaisvaltaisesti huomioiden kaikki taustatekijät**, alueiden erityispiirteet **ja monialaiset palvelut**, kuten työllisyyspalvelut.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Yhteistyörakenteiden **kehittyminen ja yhteisten toimintamallien vaikuttavuus (THL:n arvio)**
- **Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % (ind. 404)**
- **Toiminnallisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien kehittyminen (THL:n arvio)**
- **TEA-viisarin kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön aktiivisuus (ind.)**

6. Joustava ja kriisinkestävä palvelujärjestelmä turvaa väestön terveyttä, hyvinvointia ja riittävää toimeentuloa koko maassa

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Väestölle turvataan terveyden ja toimintakyvyn kannalta keskeiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä terveellinen elinympäristö kaikissa olosuhteissa.

Viiden yhteistyöalueen mallia vahvistetaan ja luodaan kansallisesti yhtenäiset toimintatavat, jotka mahdollistavat johtamisen ja resurssit yli hyvinvointialuerajojen häiriötilanteissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskusten toimintaa vakiinnutetaan, jotta ne mahdollistavat jatkuvan kyvyn ennakoida, analysoida ja toimia häiriötilanteissa luotettavasti ja kattavasti kootun tilannekuvan pohjalta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten periaatteiden mukaisesti yhteistyöalueille vakiinnutetaan rakenteet valmiussuunnittelun ja varautumisen ohjaukselle yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen kanssa.

Hyvinvointialueilla on valmiussuunnitelma, jonka päivittämiseen liittyvistä vastuista on sovittu ja se pohjautuu kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin. Hyvinvointialueet huolehtivat kriittisten tietojärjestelmien toimintavarmuudesta ja turvallisuudesta riskiperusteisesti hyödyntäen alan parhaita käytäntöjä sekä viranomaisten antamia ohjeita.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Hyvinvointialueella on kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin perustuva ajantasainen valmiussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti (THL:n arvio)
- Valmiuskeskukset kykenevät tuottamaan yhteistyöalueellaan luotettavan ja kattavan tilannekuvan päätöksenteon tueksi (THL:n arvio)

7. Toiminnassa tunnustetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa ja päätöksenteossa **huomioidaan** sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden tasapaino **hyvinvointitalous-ajattelun mukaisesti**. Nykyistä **parempi tasapaino on erityisen tärkeää tulevia sukupolvia koskevassa päätöksenteossa**. Hyvinvointialueilla **tulee** tehdä paikallisesti toimia **ja hankintoja**, jotka ovat sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. Nämä toimet edellyttävät yhteistyötä hallintosektorit ylittäen, **kuntien ja muiden toimijoiden kanssa**.

Suomi on sitoutunut olemaan hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Ilmastonmuutoksella on sekä suoria että välillisiä vaikutuksia väestön hyvinvointiin ja terveyteen. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on **varauduttava** ilmastonmuutoksen hyvinvointi- ja terveysvaikutuksiin sekä **tunnistettava** mahdolliset uhkakuvat ja haavoittuvat ryhmät. **Ekologisesti kestävässä sosiaali- ja terveydenhuollossa vähennetään niitä toimia ja tekijöitä, joiden tiedetään kuormittavan ympäristöä**. Ympäristökuormituksen minimoimiseksi hyvinvointialueiden tulisi esimerkiksi käyttää ekologisen kestävyuden kriteerejä hankinnoissaan.

Tavoitteen mittaus ja seuranta

- Hyvinvointialueiden strategisissa **asiakirjoissa** on huomioitu sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys **(THL:n arvio)**
- Julkisissa hankinnoissa on huomioitu sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys **(THL:n arvio)**

Tieto

Vanha tavoite

Tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa

10. Palvelujärjestelmän sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

Muutos

Tavoitteen muotoilua tiivistetty

Ei muutosta

Hyvinvointialueita koskeva tavoite tarkennettu, jotta yhteistyöalueiden sisäinen (ja välinen) yhteistyö korostuu

Uusi tavoite

Tieto

8. Palvelujärjestelmän sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

9. Kansallisesti ja yhteistyöalueilla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asukaslähtöistä toiminnan uudistamista

8. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistaa päätöksenteon tietopohjaa ja mahdollistaa tiedon järjestelmällisen hyödyntämisen sosiaali- ja terveystalouden kehittämisessä. Tietopohja koostuu moninaisesta tiedosta, jota saadaan eri tietolähteistä. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tavoitteena on edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Erityisesti palvelujärjestelmään ja perustason palveluihin liittyvän tutkimuksen ja kehittämisen vahvistaminen tukee palvelujen yhteensovittamista, vaikuttavuutta, monialaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta organisoidaan eri tasoilla laaja-alaisena yhteistyönä tiedolla johtamisen, näyttöön perustuvan toiminnan ja osaamisen johtamisen tukirakenteina. Varmistetaan samalla määrämuotoiset menettelytavat yhteistyölle ja yhteistoiminnalle korkeakoulujen, oppilaitosten, tutkimuslaitosten, sosiaalialan osaamiskeskusten ja sosiaali- ja terveystalouden tuottavien yhteisöjen kanssa.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- TKKI-toimintaan on luotu toimintamallit perustason palveluihin liittyen a) kansallisella ja b) alueellisella tasolla (THL:n arvio)
- Alueilla on luotu alueelliset yhteistyörakenteet sidosryhmien kesken tukemaan koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan YTA-tasoisesta strategisesta suunnitelmasta toteuttamista (THL:n arvio)

9. Kansallisesti ja yhteistyöalueilla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asukaslähtöistä toiminnan uudistamista

Tavoitteen tausta ja tarkoitus

Tiedonhallinnan kehittyminen ja digitalisaatio tukevat sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kansallisesti ja etenkin alueellisesti toteuttamaa palvelujen ja toiminnan kehittämistä. Ne auttavat osaltaan saavuttamaan muita kansallisia sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllisiä ja kehittämiseen liittyviä tavoitteita ja muodostavat asiakkaalle yhdenmukaisen kokonaisuuden. **Asukaslähtöisessä kehittämisessä tulee huomioida riittävä tuki asukkaille, joille digitaalisten ratkaisujen käyttäminen on vaikeampaa.**

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämistä toteutetaan yhteistyössä kansallisten, alueellisten ja yhteistyöaluetason toimijoiden kanssa tukeutuen kansallisesti toteutettuihin tietojärjestelmäpalveluihin ja alueiden yhteiskäyttöisiin palveluihin (erityisesti DigiFinland Oy:n tuottamiin). Yhteistyöalueet laativat osana yhteistyöaluesopimustaan yhteisen suunnitelman siitä, miten tietojärjestelmien uudistamisen edellyttämät hankinnat ja käyttöönotot toteutetaan yhteistyössä.

Pitkän aikavälin tavoitteena on, että merkittävät tietojärjestelmät toteutetaan yhteistyöaluetasoisesti. Erityisesti yhteistyötä tulisi tehdä asiakas- ja potilastietojärjestelmien laaja-alaisen uudistamisen yhteydessä.

Kansallista ja alueellista sote-tietotuotantoa kehitetään siten, että se mahdollistaa viranomaisten seuranta-, arviointi-, ohjaus- ja valvontatyön sekä hyvinvointialueiden vaikuttavuusperustaisen johtamisen. Tietojohdamiseen liittyvien ICT-ratkaisujen kehittämisessä pyritään mahdollisimman laajaan yhteistyöhön.

Kaikessa kehittämisessä huomioidaan tietoturvallisuus.

Tavoitteen mittaaminen ja seuranta

- Hyvinvointialue on ryhtynyt toimiin laaja-alaisen tietojärjestelmien ja tietojohdamisen yhtenäistämiseksi yhteistyöaluetasolla (THL:n arvio)
- Digitaaliset palveluprosessit kehittyvät hyödyntäen kansallisesti kehitettyjä ratkaisuja (THL:n arvio)¹